

Confronting a Covenant

I. Intro to Era of אבות and אמהות: Why is this all necessary? An open question for consideration-to be addressed in the future....

II. The Covenant Between the Pieces

בראשית טו:א-כא

אחר הדברים האלה היה דבר-יקוק אל-אברם במחזה לאמר אל-תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד
 ויאמר אברם אד-ני יקוק מה-תתן-לי ואנכי הולך עירי ובן-משק ביתי הוא דמשק אליעזר
 ויאמר אברם הן לי לא נתתה זרע והנה בן-ביתי יורש אתי
 והנה דבר-יקוק אליו לאמר לא יירשך זה כי-אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך
 ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט-נא השמימה וספר הכוכבים אם-תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך
והאמן ביקוק ויחשבה לו צדקה
ויאמר אליו אני יקוק אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את-הארץ הזאת לרשתה
ויאמר אד-ני יקוק במה אדע כי אירשנה
ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלש ותר וגוזל
 ויקח-לו את-כל-אלה ויבתר אתם בתוך ויתן איש-בתרו לקראת רעהו ואת-הצפר לא בתר
 וירד העיט על-הפגרים וישב אתם אברם
 ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על-אברם והנה אימה חשכה גדלה נפלת עליו
 ויאמר לאברם ידע תדע כי-גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה
 וגם את-הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי-כן יצאו ברכש גדול
 ואתה תבוא אל-אבתיך בשלום תקבר בשיבה טובה
ודור רביעי ישובו הנה כי לא-שלם עון האמרי עד-הנה
 ויהי השמש באה ועלטה היה והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה
 ביום ההוא כרת יקוק את-אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את-הארץ הזאת מנהר מצרים עד-הנהר הגדל
 נהר-פרת
 את-הקיני ואת-הקנזי ואת הקדמני
 ואת-החתי ואת-הפרזי ואת-הרפאים
 ואת-האמרי ואת-הכנעני ואת-הגרגשי ואת-היבوسی

After these events, the word of HaShem came to Avram in a vision. He said, "Fear not, Avram, I am a shield to you; Your reward shall be very great."

But Avram said, "O Lord GOD, what can You give me, seeing that I shall die childless, and the one in charge of my household is Eliezer of Damascus!"

Avram said further, "Since You have granted me no offspring, my steward will be my heir."

The word of HaShem came to him in reply, "That one shall not be your heir; none but your very own issue shall be your heir."

He took him outside and said, "Look toward heaven and count the stars, if you are able to count them." And He added, "So shall your offspring be."

And because he put his trust in HaShem, He reckoned it to his merit

Then He said to him, "I am HaShem who brought you out from Ur of the Chaldeans to assign this land to you as a possession."

And he said, "HaShem, God, how shall I know that I am to possess it?"

He answered, "Bring Me a three-year-old heifer, a three-year-old she-goat, a three-year-old ram, a turtledove, and a young bird."

He brought Him all these and cut them in two, placing each half opposite the other; but he did not cut up the bird.

Birds of prey came down upon the carcasses, and Avram drove them away.

As the sun was about to set, a deep sleep fell upon Avram, and a great dark dread descended upon him.

And He said to Avram, "Know well that your offspring shall be strangers in a land not theirs, and they shall be enslaved and oppressed four hundred years;

And I will also execute judgment on the nation they shall serve, and in the end they shall go free with great wealth.

As for you, you shall go to your fathers in peace; you shall be buried at a ripe old age.

And they shall return here in the fourth generation, for the iniquity of the Emorim will not be complete until then."

When the sun set and it was very dark, there appeared a smoking oven, and a flaming torch which passed between those pieces.

On that day HaShem made a covenant with Avram, saying, "To your offspring I assign this land, from the river of Egypt to the great river, the river Euphrates:

the Kenim, the Kenizim the Kadmonim,

the Hitim, the Perizim,, the Rephaim,

the Emorim, the Canaanim, the Girgashim, and the Yevusim."

III. Questions:

1. Why does Avraham accept HaShem's promise concerning progeny, yet doubt HaShem's promise concerning the land?
2. In what way is HaShem's response an answer to Avraham's doubts? What reassurance is being offered to the Patriarch?
3. What is the significance of the ritual?
4. What reason is given for the delay in the redemption of the Israelites?
5. Isn't the prediction of a 400-hundred-year exile way off?
6. Why is it so important that the Israelites will go free with great wealth?

7. If the events of the Covenant are pre-ordained and revealed-where is the free will of later generations?

IV. Avraham's Doubts

A. A Sin for the Ages?

תלמוד בבלי: נדרים לב.

אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתיים ועשר שנים מפני שעשה אנגרייא בתלמידי חכמים שנאמר וירק את חניכיו ילידי ביתו ושמואל אמר מפני שהפריז על מדותיו של הקב"ה שנאמר במה אדע כי אירשנה

Shmuel maintains that Avraham is punished through the enslavement of his progeny because he presumed to ask for confirmation of God's ways by asking: "HaShem, God, how shall I know that I am to possess it?"

שמות פרק לד: ז.

ויעבר יקוק על-פניו ויקרא יקוק יקוק אל רחום וחנון ארך אפים ורב-חסד ואמת נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה לא ינקה פקד עון אבות על-בנים ועל-בני בנים על-שלשים ועל-רבעים

HaShem passed before him and proclaimed: "HaShem! HaShem! a God compassionate and gracious, slow to anger, abounding in kindness and faithfulness, extending kindness to the thousandth generation, forgiving iniquity, transgression, and sin; yet He does not remit all punishment, but visits the iniquity of parents upon children and children's children, upon the third and fourth generations."

דברים פרק כד: טז.

לא-יומתו אבות על-בנים ובנים לא-יומתו על-אבות איש בחטאו יומתו

Parents shall not be put to death for children, nor children be put to death for parents: a person shall be put to death only for his own crime.

תלמוד בבלי ברכות ז.

והא כתיב: "פקד עון אבות על בנים", וכתוב: "ובנים לא יומתו על אבות", ורמינן קראי אהדדי, ומשינן: לא קשיא, הא — כשאוחזין מעשה אבותיהם בידיהם, הא — כשאין אוחזין מעשה אבותיהם בידיהם

How do we reconcile the text: "[God] visits the iniquity of parents upon children and children's children, upon the third and fourth generations." with the text: "Parents shall not be put to death for children, nor children be put to death for parents: a person shall be put to death only for his own crime?"

The first text speaks of cases when a person's progeny continues his evil ways; the second text speaks of cases when a person's progeny does not follow in his evil ways.

B. Re-examining Avraham's Question

ויאמר ה' אלקים במה אדע: רבי חיא ברבי חנינא אמר לא כקורא תגר אלא אמר לו באיזו זכות, אמר לו בכפרות שאני נותן לפניך

Rabbi Chiya the son of Chanina explained: Avraham did not ask as someone attacking, but his question was "in what merit?" God responded: "In the merit of the sacrifices...."

Textual Support:

לתת לך את-הארץ הזאת לרשתה
במה אדע כי אירשנה

V. HaShem's Response: Options

רשי בראשית טו:

ויבחר אתם. חלק כל אחד לשני חלקים; ואין המקרא יוצא מידי פשוטו, לפי שהיה כורת ברית עמו לשמר הבטחתו להוריש לבניו את הארץ כדכתיב ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית לאמר וגומר, ודרך כורתי ברית לחלק בהמה ולעבר בין בתריה, כמה שנאמר להלן העברים בין בתרי העגל אף כאן תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים הוא שלוחו של שכינה, שהוא אש.

Rashi: On the level of pshat- the modality of a covenant

רשי בראשית טו:

עגלה משלשת. שלשה עגלים; רמז לשלשה פרים, פר יום הכפורים ופר העלם דבר של צבור ועגלה ערופה :

ועז משלשת. רמז לשעיר הנעשה בפנים ושעירי מוספין של מועד ושעיר חטאת יחיד :
ואיל משלש. אשם ודאי ואשם תלוי וכבשה של חטאת יחיד :
ותור וגוזל. תור ובן יונה (בראשית רבה):

Rashi: Quoting the Midrash, in line with the Talmud: In the merit of the Korbanot

מדרש רבה בראשית לב:

רב הונא אמר בשם בר קפרא בשביל ארבעה דברים נגאלו ישראל ממצרים, שלא שנו את שמם ואת לשונם ולא אמרו לשון הרע, ולא נמצא ביניהם אחד מהן פרוץ בערוה

Recognizable and Redeemable

VI: Computing the Return

A. A Powerful, Often Ignored Truth: The Value and Rights of Others

ודור רביעי ישובו הנה כי לא-שלם עון האמרי עד-הנה

And they shall return here in the fourth generation, for the iniquity of the Emorim will not be complete until then.

B. The Problem of 400 vs. 210 Years: The Options

רשי בראשית טו:יג

כי גר יהיה זרעך. משנולד יצחק עד שיצאו ישראל ממצרים ארבע מאות שנה כיצד? יצחק בן ששים שנה כשנולד יעקב, ויעקב כשירד למצרים אמר ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה, הרי ק"צ, ובמצרים היו מאתים ועשר כמנין רד"ו, הרי ארבע מאות שנה. ואם תאמר במצרים היו ארבע מאות, הרי קהת מיורדי מצרים היה, צא וחשב שנותיו של קהת ושל עמרם ושמונים של משה שהיה כשיצאו ישראל ממצרים, אין אתה מוצא אלא שלש מאות וחמשים, ואתה צריך להוציא מהן כל השנים שחי קהת אחר לדת עמרם ושחי עמרם אחר לדת משה:
בארץ לא להם. לא נאמר בארץ מצרים, אלא לא להם – ומשנולד יצחק ויגר אברהם וביצחק גור בארץ הזאת, ויעקב גר בארץ חם (תה' ק"ה), לגור בארץ באנו

Rashi (channeling earlier sources): From the birth of Yitzchak

Rabbi Jacob Rabinowitz: The numbers 40 and 400 are used in the Torah to convey a “huge entity,” such as an extensive block of time. [Last letter of alef-bet ת has the numerical value of 400: similar to from a-z].

הגדה

הקב"ה חשב את הקץ

The Holy One, Blessed Be He, computed the end [of enslavement]

The numerical value of קץ = 190

VII. Free Will When the Future is Revealed

A. Acknowledging the Issue

מדרש רבה בראשית פד"ג

וישלחה מעמק חברון, והלוא אין חברון נתונה אלא בהר וכתוב: וישלחה מעמק חברון, אמר רב אחא הלך להשלים אותה העצה העמקה שנתן הקדוש ברוך הוא בינו ובין חבר הנאה שהיה קבור בחברון ועבדום וענו אתם.

Predicted events are set in motion when Yosef is sent to seek the welfare of his brothers

B. Approaching the Issue

הקב"ה חשב את הקץ

Broad brushstrokes and variable details-Mashiach as a case in point

7

OU Parsha Shiur 2020-2021
Shiur 3 Parshat Lech Lecha
Rabbi Shmuel Goldin
rgoldin@ahavathtorah.org